

Selvityspyyntö tekniselle toimelle teknisen lautakunnan päätöksen mukaisesta toiminnasta polttoaineiden hankinnassa

Kaupunginhallitus 01.12.2025 § 299
1718/01.01.03.11/2025

Julkisuudessa on esitetty väitteitä siitä, että tekninen toimi ei olisi toiminut teknisen lautakunnan päätöksen mukaisesti koskien polttoaineiden hankintaa kaupungille. Tästä syystä tekniselle toimelle on tehty selvityspyyntö. Tarkoituksena on ollut selvittää, mitä tekninen lautakunta on päättänyt 21.2.2024 §:ssa 18, Osallistuminen Hansel Oy:n puitehankintaan Tankkaukset öljy-yhtiöiden korteilla 2024-2026. Lisäksi tarkoituksena on ollut selvittää, onko tätä päätöstä noudatettu.

Tekninen johtaja on toimittanut kirjallisen selvityksen asiassa 21.11.2025. Selvitys on kokonaisuudessaan liitteenä.

Tekninen johtaja toteaa selvityksessä, että varsinainen sopimuskausi on alkanut 12.7.2024 ja että hallintasopimus Nesteen kanssa on allekirjoitettu 18.12.2024. Nesteen asiakaspalvelu on pahoitellut 24.3.2025 vastausviivettä ja ilmoittanut tilin käyttöönoton onnistumisesta. Tekninen johtaja on allekirjoittanut 13.5.2025 lakiin perustuvan tuntemisvelvoitteen ja välittänyt hallinto- ja talosjohtajalle allekirjoituspyynnön, koska allekirjoittajaksi on vaadittu kaksi nimenkirjoitusoikeuden omaavaa henkilöä. Hallinto- ja talousjohtaja ei yrityksistään huolimatta pystynyt allekirjoittamaan tuntemisvelvoiteasiakirjaa. Edellä mainittu toimenpide on uusittu 24.9.2025 onnistuneesti ja tankkaukortit on saatu käyttöön loka-marraskuun vaihteessa.

Tekninen johtaja kertoo selvityksessään, että kuten päivämääristä ilmenee, Hanselin ja Nesteen toiminta on ollut hidasta. Tekninen toimi ei ole voinut vaikuttaa näihin aikatauluihin vaan on ollut näiltä osin Hanselin ja Nesteen toiminnan varassa. Kaikista em. tapahtumista löytyy tallella olevaa sähköpostiaineistoa. Tekninen johtaja toteaa edelleen, ettei sellaista päätöstä tai määräystä ole koskaan annettu, minkä mukaan Teboilin korttien käyttö olisi kielletty.

Yleisesti ottaen on nähtävissä, että markkinoilla toimivien yritysten ja tarjoajien väheneminen johtaa asiakaspalvelun heikkenemiseen ja hintojen nousuun. Terveen kilpailun väheneminen on asiakkaan kannalta pääsääntöisesti aina haitallista. Kaupungin edun mukaista on pystyä hyödyntämään laillisesti toimivien yritysten kilpailua ja hintavaihteluita.

Parkanon kaupungin hankintoja koskevien periaatteiden, hankintaohjeen ja järkevän toiminnan perusteella hankinnat tulee aina toteuttaa kaupungin kannalta edullisimmalla mahdollisella tavalla. Polttoaineiden osalta on vaikea määritellä hankinnalle muita kriteereitä kuin hinta, koska kaupungin on vaikea selvittää polttoaineiden mahdollisia laatueroja. Polttoaineiden raaka-aineiden alkuperän selvittäminen on käytännössä mahdotonta. Kaupungin on toimittava aina laillisesti, ja niin nytkin on menetelty.

Asiaa enemmän selvitellessä on ilmennyt, että polttoaineiden hankinnan sitovat puitesopimukset voivat olla kunnan kannalta hyvin epäedullisia tilanteissa, joissa öljyn ja polttoaineiden maailmanmarkkinahinnat vaihtelevat. Tämähän on hyvin yleinen tilanne markkinoilla. Parkanon kaupunki on aiemmin puitesopimuksessa mukana ollessaan joutunut maksamaan jopa korkeampaa hintaa polttoaineesta, kuin mitä on ollut tarjolla "pumpulla" tavalliselle

pienkuluttajalle. Sopimus on sitonut kaupunkia ostamaan polttoainetta kalliimmalla, kuin mikä sen markkinahinta on ollut.

Viime vuosien aikana kaupungin polttoainehankinnat on hankittu julkisten hankintojen hyvien periaatteiden ja kaupungin hankintaohjeen mukaisesti pääsääntöisesti kaupungille edullisimmalla tavalla, millä on ollut positiivinen taloudellinen vaikutus kaupungille. Menettelystä ei ole koitunut vahinkoa kaupungille, vaan etua.

Tässä yhteydessä on ehkä hyvä huomata, miten Hämeenlinnan hallinto-oikeus on päätöksellään ottanut kantaa kunnan toimintaan suhteessa yrityksiin. Ratkaisussaan hallinto-oikeus on katsonut, ettei ulkopoliitiikan harjoittaminen kuulu kunnan toimialaan. Hallinto-oikeus on kumonnut Lahden kaupungin päätökset olla jatkamatta Teboilin vuokrasopimuksia kahdessa paikassa. Teboil oli valittanut päätöksistä hallinto-oikeuteen, koska yhtiö katsoi kunnan toiminnan asiassa rikkovan perustuslaissa olevaa elinkeinovapautta ja hallintolain sisältämää tasapuolisen kohtelun vaatimusta.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden mukaan kyse on ollut hallintovallan käyttämisestä ja esimerkiksi yrityksiä pitää sen vuoksi kohdella tasapuolisesti. Hallinto-oikeus on edelleen todennut, että Lahden kaupungin päätöksillä on pyritty edistämään samankaltaisia päämääriä kuin ulkopoliitiikan alaan kuuluvilla kansainvälisillä pakotteilla. Kunnan ottaminen ulkopoliittisiin kysymyksiin ja muu ulkopoliitiikan harjoittaminen eivät kuulu kunnan toimialaan.

Valmistelu	Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee tekniseltä toimelta saadun selvityksen tiedokseen ja toteaa, että asiassa saatu selvitys ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.
Käsittely	
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.